

Επιστροφή στο «Δόγμα του Χριστού»

**Συνέντευξη
του Επίκουρου καθηγητή Δρ Μάνου Δανέζη
στην δημοσιογράφο Νάνσυ Μπίσκα**

Το κείμενο αυτό αποτελεί μικρό μέρος της συνέντευξης που δόθηκε με αφορμή την πρόταση του μουσικοσυνθέτη Γιάννη Μαρκόπουλου να αποβληθεί η Παλαιά Διαθήκη από τα Χριστιανικά Ιερά κείμενα

Ποια είναι η άποψη σας κ. Δανέζη στο θέμα της αποβολής της Παλαιάς Διαθήκης από τα Χριστιανικά Ιερά κείμενα?

Ο Χριστιανισμός αρχικά χρειαζόταν να τεκμηριώσει, μέσω των κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης, ότι ο Ιησούς ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας. Μέσω αυτής της τεκμηρίωσης, η νέα αυτή θρησκεία, έπρεπε να πείσει τους πρωταρχικούς αποδέκτες των λόγων του Χριστού, Εβραίους το θρήσκευμα, για την θεότητα του ιδρυτή της. Έτσι γίνεται κατανοητό γιατί έπρεπε, επιλεκτικά τουλάχιστον, να γίνουν αποδεκτά κομμάτια της Παλαιάς Διαθήκης που απεδείκνυαν τον μεσσιανιστικό χαρακτήρα της έλευσης του Χριστού.

Το ότι όλα τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης δεν ήταν και ότι το καλύτερο για την ανάπτυξη του χριστιανισμού δεν είναι μια νεοελληνική επισήμανση.

Το επισήμαναν οι πρώτοι πατέρες της Εκκλησίας οι οποίοι μετέφρασαν στα ελληνικά την Παλαιά Διαθήκη οι οποίοι ήταν μέτοχοι της ελληνικής κουλτούρας, της ελληνικής γλώσσας και της ελληνικής παιδείας. Έτσι τελικά η Χριστιανική Παλαιά Διαθήκη που γνωρίζουμε, είναι αποτέλεσμα λογοκριτικών περικοπών και αλλοιώσεων της Ιουδαϊκής.

Μετά όλα τα προηγούμενα είναι εύλογο το ερώτημα, αλλά και η πρόταση, μιας νέας «κάθαρσης» των κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης και όχι η κατάργησή της στο σύνολό της.

Κάτι τέτοιο όμως, δεν θα οδηγούσε σε έναν νέο κύκλο κοινωνικών και θρησκευτικών συγκρούσεων;

Το ζητούμενο δεν είναι η σύγκρουση αλλά ένας γόνιμος διάλογος, σαν εκείνο που έκαναν οι πατέρες της Εκκλησίας του πρώτους μετά Χριστόν αιώνες, προκειμένου να ελεγχθεί αν όσα περιέχονται σήμερα στην Χριστιανική Παλαιά Διαθήκη, εξακολουθούν να εξυπηρετούν το δόγμα του Χριστού.

Εκτός αυτού αυτό πρέπει να γίνει διότι ο Χριστός έδινε μια ξεχωριστή θέση στη δύναμη του Ελληνικού πνεύματος, αναφωνώντας, όταν έμαθε ότι Έλληνες ήρθαν να ακούσουν τον Λόγο Του, «έφθασε η ώρα να δοξαστεί το όνομα του Θεού».

Το γεγονός της εκτίμησης που έτρεφε στο Ελληνικό πνεύμα ο Ιησούς, δίνει το δικαίωμα στους Έλληνες, να ζητήσουν, μέσα σε πνεύμα χριστιανικής αγάπης και κατανόησης, να αποκαθαρθεί η Παλαιά Διαθήκη από κάθε τι ανθελληνικό. Κάτι τέτοιο δεν θα αποτελούσε Ελληνική δικαίωση, την οποία άλλωστε δεν έχουν ανάγκη οι Έλληνες, αλλά αποκατάσταση του δόγματος του Χριστού, το οποίο, ο ίδιος ο Ιδρυτής διετύπωσε και διακήρυξε.

Πιστεύεται ότι μια τέτοια εξέλιξη θα βοηθούσε την ανάπτυξη μιας υγιούς σχέσεως μεταξύ Χριστιανισμού και Ελληνισμού;

Το κυρίαρχο αίτημα των καιρών δεν είναι μια εγωιστική κάθαρση της Παλαιάς Διαθήκης από τους, εναντίον των Ελλήνων, αφορισμούς, αλλά μια ευρύτερη αποκάθαρση του Χριστιανικού Δόγματος και των Χριστιανικών διοικητικών δομών από όλα εκείνα τα στοιχεία που το νόθευσαν, το διέσυραν και το εξευτέλισαν, σε ένα τέτοιο σημείο, που μόνο το όνομα Χριστιανισμός παραπέμπει πλέον στον ιδρυτή αυτής της Θρησκείας.

Όμως σε τι συνίσταται κ. Δανέζη μιας τέτοιας έκτασης αποκάθαρση του Χριστιανισμού;

Για να επιτευχθεί μια επιστροφή στο «δόγμα του Χριστού» θα πρέπει αρχικά να συμφωνήσουμε όλοι, κλήρος και λαός πάνω σε κάποιες βασικές αλλά ξεχασμένες Χριστιανικές αρχές. Σε ένα δεύτερο βήμα, μέσα από έναν χριστιανικό διάλογο αγάπης πρέπει να λύσουμε τα όποια προβλήματα δημιουργηθούν.

Αρχικά πρέπει να συμφωνήσουμε ότι ο Χριστιανός δεν είναι υποχρεωμένος να υπακούει σε οδηγίες και νουθεσίες οποιουδήποτε, αν αυτές έρχονται σε αντίθεση με τον εκφρασμένο λόγο και την πρακτική του ίδιου του ιδρυτή του Χριστιανισμού.

Δηλαδή κ. Δανέζη υπάρχουν Χριστιανικές προτροπές και πρακτικές αντίθετες με τον λόγο και τις πράξεις του Ιησού;

Ασφαλώς. Ας δούμε λοιπόν τι μας δίδαξε ο ίδιος ο Χριστός και τι πράττουμε σήμερα. Ο Ιησούς με τον λόγο και την ζωή του μας δέσμευσε πάνω σε τρεις συναφείς, αλλά διαφορετικού εύρους δράσεις: «Αγαπάτε αλλήλους», «αγαπάτε τον πλησίον σας» και τέλος «αγαπάτε τους εχθρούς σας». Επειδή σήμερα έχουμε χάσει την σημασία των λέξεων, διευκρινίζουμε ότι όταν είπε στους μαθητές του να «αγαπάνε αλλήλους», του έδειξε μεταξύ τους. «Να αγαπιέστε μεταξύ σας», τους είπε. Δηλαδή να αγαπιέστε σε στενό κύκλο, όλοι εσείς οι άμεσοι απόστολοι και συνεχιστές του έργου Μου. Στην συνέχεια άνοιξε τον κύκλο της αγάπης, με την παραβολή του καλού Σαμαρείτη, και κάλεσε τους χριστιανούς να «αγαπάνε και τον πλησίον τους», αυτόν δηλαδή που είναι λίγο πιο έξω από το «αλλήλους». Στο τέλος για να ανοίξει ακόμη περισσότερο, μέχρι το άπειρο, αυτόν τον κύκλο, ζήτησε από τους Χριστιανούς να «αγαπάνε ακόμη και τους εχθρούς τους», έτσι συμπεριέλαβε μέσα στα όρια της «αγάπης» Του, τους «πάντες».

Τι επικρατεί σήμερα στους κόλπους της Χριστιανικής Εκκλησίας;

Νομίζω ότι όλοι θα συμφωνήσουμε, μέσα στα πλαίσια μιας εκ βαθέων χριστιανικής κριτικής και αυτοκριτικής, ότι η έννοια της χριστιανικής αγάπης, των πράξεων και όχι των υποκριτικών λόγων, δεν χαρακτηρίζει την σημερινή χριστιανική εκκλησία.

Συνεχιστές του έργου του Ιησού, σε αποστολικό επίπεδο, είναι τα μέλη της Ιεραρχίας, τα οποία «σφάζονται» κυριολεκτικά μεταξύ τους, με λόγους διαμάχης, την νομή της κοσμικής και εκκλησιαστικής εξουσία και τον γήινο και φθαρτό πλούτο. Που είναι λοιπόν η εφαρμογή του «αγαπάτε αλλήλους».

Υπάρχει όμως υλοποίηση της εντολής «αγαπάτε τον πλησίον σας και τους εχθρούς υμών;».

Επιτρέπεται στο όνομα της θρησκείας και του Χριστού να αγιάζονται όπλα τα οποία σκοτώνουν «τον πλησίον μας» και «τους εχθρούς ημών;».

Ο Χριστός δεν ήταν στρατοκράτης. Προσωπικά ως πολίτης και άνθρωπος με ελαττώματα δεν είμαι αντίθετος στην φιλοσοφία της νόμιμης άμυνας, έστω και βίαιης. Αυτή όμως είναι μια ανθρώπινη και όχι μια θεϊκή χριστιανική θέση και αντίδραση και το αναγνωρίζω. Οι εκπρόσωποι όμως της Χριστιανικής ιδέας, δεν μπορούν να αγιάζουν κανένα όπλο. Σήμερα όμως είναι συνηθισμένο και συνεχές φαινόμενο ο αγιασμός χριστιανικών όπλων, που θα σκοτώσουν Χριστιανούς ή αλλόθρησκους. Καμία επομένως σχέση δεν έχει με το «Αγαπάτε τον πλησίον σας και τους εχθρούς σας» ή με το «αν σε ραπίσουν στρέψε και το άλλο μάγουλο».

Ο φόνος, σε κάποιες περιπτώσεις αποτελεί μία φρικτή κοινωνική αναγκαιότητα την οποία ως άνθρωπος κατανοώ αν και δεν επικροτώ. Ως Χριστιανός όμως δεν μπορώ να την αποδεχθώ.

Δεν μπορεί ο Επίσκοπος, αν είναι πραγματικά εκπρόσωπος του Χριστού επί της γης, να σκέφτεται όπως σκέφτομαι εγώ ο αμαρτωλός. Ο επίσκοπος και ο κάθε χριστιανός ιερέας πρέπει να προσπαθεί να καταπραΰνει το άκρατο πολεμικό μένος και όχι να το ευλογεί ή, όπως γίνεται πολλές φορές, να το υποδαυλίζει και να το προκαλεί. Ο εκπρόσωπος του Χριστού επί της Γης θα πρέπει να καταβάλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να ελαχιστοποιεί την βιαιότητα, την ακρότητα, την ωμότητα, και να την κρατάει στο πλαίσιο της άμυνας και της φυσικής επιβίωσης.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας όμως ευλόγησαν την Ελληνική Επανάσταση...

Η ταύτιση του χριστιανισμού, και μάλιστα της Ορθοδοξίας, με ένα συγκεκριμένο Έθνος είναι ένα καθαρά Ιουδαϊκό κατάλοιπο, σαφώς αντιχριστιανικό. Είναι μια εμμονή που καταργεί τις βασικές Χριστιανικές αρχές ταυτίζοντάς τις με τα πλέον φονταμενταλιστικά Εβραϊκά προχριστιανικά ρεύματα της Φαρισαϊκής κοινωνίας.

Οι Φαρισαίοι μπορεί πραγματικά να ήταν, στο μεγάλο μέρος τους, υποκριτές, κλέφτες και απατεώνες, καταπιεστές του λαού, κομπορρήμονες, φίλαρχοι και μοροφιλόδοξοι, πραγματικοί θεομπαίχτες. Ήταν όμως λαοπρόβλητοι, τους αγαπούσε ο κόσμος. Ο λόγος ήταν ένας, υπεράσπιζαν και βοηθούσαν πάντοτε τις εσωτερικές επαναστάσεις εναντίον των Ρωμαίων και των Ελληνιστών της περιοχής τους. Είχαν δηλαδή ταύτισει την θρησκεία, με το εθνικό μέλλον του Ισραήλ όπως απαιτούσε η Ιουδαϊκή θρησκευτική παράδοση. Άρα, ιστορικά, η καταξίωση του φαρισαϊκού ιερατείου στην ιουδαϊκή συνείδηση πήγάξε μέσα από την συμμετοχή του, στους εθνικοαπελευθερωτικούς αγώνες.

Αυτήν ακριβώς την θεολογική νοοτροπία και λογική, ήρθε να συντρίψει ο Χριστός, διαχωρίζοντας με τον πιο δραματικό τρόπο την νέα θρησκεία από το προχριστιανικό Ιουδαϊκό δόγμα. Χτύπησε στην ρίζα της την προχριστιανική Ιουδαϊκή αντίληψη περί ταύτισεως Κράτους-Έθνους και Θρησκείας.

Ο Ιησούς εκείνη την εποχή πρότεινε κάτι απλό, αλλά συγχρόνως άκρως επαναστατικό και κοινωνικά επικίνδυνο. Τους είπε: «δεν συμφωνώ με αυτό που πιστεύετε μέχρι σήμερα, ότι ο η θρησκεία δηλαδή του ενός και μοναδικού Θεού μπορεί να ταυτίζεται με μία φυλετική, θρησκευτική, ή κοινωνική κάστα. Τους είπε ήρεμα και απλά ότι αυτά τα οποία τους έλεγε αφορούσαν, τους Αιγυπτίους, τους Έλληνες, τους Ρωμαίους, φτωχούς και πλούσιους, άνδρες και γυναίκες, τους πάντες. Την στιγμή εκείνη δηλαδή έβαζε τις βάσεις ενός πολιτισμικού οικουμενισμού απόλυτα ταυτισμένου με τις πιο προωθημένες θέσεις της ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης.

Επομένως εδώ μπαίνετε και σε ένα άλλο θέμα που είναι ο πλήρης διαχωρισμός της Εκκλησίας και της Πολιτείας...

Σε περιπτώσεις Δημοκρατικών πολιτειών, αυτό είναι ένα ψευτοδίλημα. Εκκλησία ονομάζουμε το σύνολο των συμμετεχόντων «εις κοινωνία Χριστού», δηλαδή τους Χριστιανούς. Οι χριστιανοί όμως είναι και πολίτες. Οι χριστιανοί δηλαδή είναι συγχρόνως και ισότιμοι συμμετοχοί των πολιτειακών δομών. Χριστιανός και πολίτης είναι έννοιες αδιάσπαστες και αδιαίρετες. Χριστιανισμός και Πολιτεία δεν διαχωρίζονται στην βάση της κοινωνίας. Ο μόνος διαχωρισμός που μπορεί να γίνει αποδεκτός στην χριστιανική φιλοσοφία είναι αυτός που δίδαξε ο Ιησούς, «Τα του Θεού τω Θεώ και τα του Καίσαρος τω Καίσαρι» και αφορά κυρίως τα επίπεδα των δομών.

Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι επιτρεπτή η εμπλοκή των διοικητικών χριστιανικών δομών της Εκκλησίας, με την κοσμική κρατική διοίκηση και εξουσία, ούτε η με οποιονδήποτε τρόπο σύνδεση των θεολογικών και πνευματικών επιδιώξεων της χριστιανικής εκκλησίας, με τις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές ή κομματικές επιδιώξεις των λαϊκών πολιτειακών δομών. Αν κάποιος διαφωνεί με όλα αυτά, απλά δεν είναι χριστιανός.

Δηλαδή κ. Δανέζη μετά τον Αλέξανδρο ο Ιησούς υπήρξε ένας άλλος παγκοσμιοποιητής;

Αυτό είναι μια μεγάλη αλήθεια και είναι μεγάλο έγκλημα να χαρίζουμε τον Ιησού στον Ιουδαϊσμό

Ναι. Ήταν Ισραηλινός στην καταγωγή. Γεννήθηκε στην περιοχή ιουδαϊκών εδαφών. Κατά πόσον όμως ήταν Ιουδαίος στο θρήσκευμα, ελέγχεται. Πρώτον: Δεν τηρούσε την ημέρα του Σαββάτου. Αν είχε κάτι σημαντικότερο να κάνει, το έκανε. Όπως φαίνεται από την ιστορία Του, την οποία εξιστορούν οι Ευαγγελιστές, αν και δεν ήταν αντίθετος στην ιδέα της συναγωγής, την επισκεπτόταν σπάνια.

Εκτός αυτού βρίσκεται σε ολομέτωπη σύγκρουση με το Ιουδαϊκό ιερατείο, ενώ συνέτριψε τον σκληρό πυρήνα της Παλαιάς Διαθήκης που ανάγκαζε τον Ιουδαϊσμό να είναι Εθνικιστικός ρατσιστικός και ταξικός.

Το δόγμα του Χριστού, όπως το δίδαξε ο Ιησούς είναι παγκόσμιο και σε αντίθεση με το Ιουδαϊκό δόγμα, δεν διαχωρίζει, άνδρες από γυναίκες, φτωχούς από πλούσιους, άσπρους, μαύρους, κίτρινους, κόκκινους, ανθρώπους. Για τον Χριστιανισμό υπάρχουν μόνο πολίτες Θεού με ίσα δικαιώματα και ευθύνες.

Το δόγμα του Χριστού ταυτίζεται απόλυτα με το πιο προηγμένο Ελληνικό φιλοσοφικό Δόγμα, το Δόγμα της Δημοκρατίας.

Η Ιδεατή Χριστιανική Κοινωνία ταυτίστηκε από τον δημιουργό της με την Ιδεατή Ελληνική Δημοκρατία.

Για τον λόγο αυτό ο Ιησούς μπορεί να γεννήθηκε εκτός του φυσικού Ελληνικού χώρου, αλλά ήταν Έλληνας, υπό την έννοια ότι συμμετείχε της Ελληνικής σκέψης, και εξέφραζε με τον πιο αυθεντικό τρόπο τα πιο ευγενικά Ελληνικά ιδανικά. Δημοκρατία, ανεκτικότητα, σεβασμό στον πλησίον, ελευθερία σκέψης και έκφρασης.

Κ Δανέζη μας αποκαλύπτεται σήμερα ένα άλλο, πολύ όμορφο, πρόσωπο του Ιησού.

Ο Χριστός έκανε ακόμα μία εκπληκτική τομή για την εποχή Του.

Μέχρι εκείνη την στιγμή, τα ιερατεία όλων των πολιτισμών κρατούσαν υπό την επίβλεψη και την στιβαρή καθοδήγησή τους, τους τρεις πολιτισμικούς πυλώνες: Τον πυλώνα της εσωτερικής φιλοσοφίας, που καταλήγει στην θρησκεία, τον πυλώνα της επιστημονικής κοσμοθεωρίας, που γεννάει την Επιστήμη και την Τεχνολογία και τον πυλώνα της κοινωνικής φιλοσοφίας, που γεννάει τα κοινωνικά συστήματα και τις μεθόδους διακυβέρνησης της κοινωνίας.

Τα ιερατεία ήλεγχαν και τους τρεις αυτούς πυλώνες. Ήταν οι εκπρόσωποι των Θεών ή του Θεού επί της Γης, συγχρόνως όμως οι επιστήμονες και οι νομοθέτες.

Έρχεται ο Χριστός εκείνη την εποχή και με συνοπτικές διαδικασίες κάνει μια δραματική επαναστατική τομή:

Ξεχωρίζει τους τρεις αυτούς πυλώνες και λέει: «Η θεολογία, η θρησκεία και ο Θεός απηχεί την έκφραση της ψυχής, του πνεύματος και του Θείου». Με τον τρόπο αυτό συνδέει τον Χριστιανισμό με την κλασική Ελληνική φιλοσοφική σκέψη, δομώντας πάνω σ' αυτήν την σχέση το Δόγμα Του και τον Χριστιανισμό.

Συγχρόνως ξεχωρίζει την νέα Θρησκεία από τις διοικητικές κρατικές δομές του πυλώνα του κοινωνικού συστήματος, αλλά και από τον πυλώνα της εφαρμοσμένης επιστημονικής διαδικασίας..

Αυτή η μεγάλη τομή όμως είχε γίνει ήδη από την ελληνική φιλοσοφία.

Έτσι ο Χριστός εκφράζει εμμέσως ένα ελληνιστικό πνεύμα.

Μην ξεχνάμε ότι στην Αρχαία Ελλάδα, την εποχή των Αθηνών και της Δημοκρατίας, η Δημοκρατία λειτουργούσε κάτω από την ηγεσία του Δήμου των Αθηναίων και όχι κάτω από την επίβλεψη των θρησκευτικών ιερατείων.

Ομοίως όταν οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι και γενικά οι θετικοί επιστήμονες, δημιουργούσαν την επιστήμη, δεν υποτάσσονταν στα κελεύσματα κανενός ιερατείου. Όλα τα προηγούμενα δεν δηλώνουν σαφώς τον Ελληνιστικό χαρακτήρα του Χριστιανικού δόγματος αλλά και του ιδρυτή του;

Είχε λοιπόν Ελληνιστική παιδεία ο Χριστός;

Αυτό δεν το γνωρίζουμε ούτε με ενδιαφέρει ιδιαίτερα. Το σημαντικό είναι το αποτέλεσμα.

Η Χριστιανική φιλοσοφία όπως την δίδαξε ο ιδρυτής της, είναι καθαρά ελληνιστικό προϊόν και μάλιστα σε μία εποχή διαφθοράς των αυθεντικών Ελληνικών αρχών και ιδεών από τους επιγόνους του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Ο Ιησούς δηλαδή επαναδιατυπώνει με σαφήνεια τις πιο εξελιγμένες Ελληνιστικές πολιτισμικές αρχές και προσπαθεί απεγνωσμένα να τις διδάξει σε ένα κοινό πολωμένο εναντίον των Ελλήνων.

Είναι ταυτόσημα λοιπόν ο ελληνισμός με τον Χριστιανισμό;

Όλα αυτά τα οποία συζητήσαμε δεν οδηγούν σε αυτό το συμπέρασμα;

Να συζητήσουμε όμως για άλλα χριστιανικά αγαθά ελληνιστικής κουλτούρας και παιδείας: Ισότητα, Δημοκρατία, Συμμετοχή. Ελλάδα δεν σας θυμίζουν όλα;

Ποιο άλλο πολίτευμα, ή φιλοσοφικός χώρος, εκείνη την ιστορική περίοδο μπορούσε να επιδείξει αυτές τις τρεις μεγάλες κοινωνικές αρετές;

Δίδασκε ο Ιησούς, «ο έχων δύο χιτώνες να δίνει τον έναν». Αυτό αποτελεί μια πρωτόγονη έννοια δικαιοσύνης και ισότητας προς τα κάτω, η οποία διδάσκετο σε μια κοινωνία στην οποία οι ελάχιστοι είχαν άπειρους χιτώνες και οι πάρα πολλοί κανέναν.

Ακόμα όλοι γνωρίζουμε ότι η πρώτη μικρή χριστιανική Εκκλησία ήταν δημοκρατικά δομημένη. Ο Ιησούς άκουγε τους πάντες, τις αντιρρήσεις τους, διαλεγόταν και απαντούσε. Ζητούσε από τους μαθητές του να κάνουν το ίδιο διδάσκοντας την ιδέα της συμμετοχής. Να προσευχόμαστε όλοι μαζί και ό,τι κάνουμε να το κάνουμε όλοι μαζί, οι επίσκοποι εκλέγονταν από όλους τους χριστιανούς της εκκλησίας. Αυτή την κοσμογονική δημοκρατική διαδικασία της συμμετοχής, ως Έλληνες, δεν την αναγνωρίζουμε ως ελληνική;

Δυστυχώς όμως όλα τα προηγούμενα αποτελούν ένα λαμπρό χριστιανικό παρελθόν το οποίο θα πρέπει να αγωνιστούμε σκληρά για να το κάνουμε, παρόν και μέλλον.

Αυτό είναι ασφαλώς το ζητούμενο!

Η ερώτηση την στιγμή αυτή είναι: «Υπάρχει ισότητα, συμμετοχή δημοκρατία στις διοικητικές δομές της Εκκλησίας;»

Θα πρέπει να βρούμε ξανά όλες αυτές τις αρετές. Υπάρχει μία ιστορική περίοδος 2000 ετών έρπουσας διαφθοράς. Δεν θα κάτσουμε σήμερα να κατανέμουμε ευθύνες για το τι συνέβη. Την στιγμή αυτή έχουμε μία ιστορική αλήθεια μπροστά μας. Πρέπει να ξαναβρούμε το δόγμα του Χριστού το οποίο είναι ταυτόσημο με το ελληνικό δόγμα. Το δόγμα αυτό μας καλύπτει γιατί εμείς, ως Έλληνες, υπήρξαμε Χριστιανοί πριν τους Χριστιανούς ή υπήρξαμε Έλληνες πριν τους Χριστιανούς.

Τι άλλο θα πρέπει να αλλάξει κ. Δανέζη για να ξαναβρούμε την αλήθεια του Δόγματος του Χριστού;

Ο Χριστιανισμός ζητά την έντιμη πενία των υπηρετών του. Την φτώχεια, την ταπεινοφροσύνη, την ασκητική ζωή. Πού βρίσκεται σήμερα όμως η πενία στην Χριστιανική Εκκλησία; Δεν πιστεύουμε ότι θα πρέπει να πεινάσουν οι ιερείς, αλλά δεν κατανοώ πώς είναι δυνατόν να βγαίνει ο υπηρέτης αυτού του πένητα Ναζωραίου, με ολόχρυσα βαβυλωνιακά άμφια; Αυτό νομίζω ότι δεν μπορεί να το καταλάβει ούτε ο Χριστός, Αυτός που επέλεξε να μπει στην Ιερουσαλήμ πάνω σε ταπεινό όνο και όχι σε περήφανο άτι.

Δεν είναι δυνατόν ο ιερέας να είναι όμοιος βουνού σάρκας, δηλώνοντας την συνειδητή επιλογή της άρνησης της ασκητικής ζωής του Ιησού.

Ο Χριστιανισμός έχει ανάγκη από πνευματικούς ηγέτες και όχι από διοικητικούς αρχηγούς. Όλα τα προηγούμενα βέβαια δεν αρέσουν, αλλά εμείς πρέπει να καταλάβουμε και να διαλέξουμε: «Είμαστε πιστοί στο δόγμα του Χριστού; Θα υπεραμυνθούμε του δόγματος του Χριστού που όπως είπα είναι και δόγμα ελληνιστικό, ή θα υπηρετήσουμε και θα υπακούσουμε στα δόγματα των διοικητικών δομών της Εκκλησίας;»

Εάν πραγματικά κάποιος είναι Χριστιανός, σαφέστατα θα υπηρετήσει το δόγμα του Χριστού. Δεν έχει άλλη επιλογή.

Τελικά λοιπόν ο Ιησούς ήταν περισσότερο Έλληνας από ότι Ιουδαίος;

Δεν πρέπει να χαρίζουμε τον Χριστό σε κανένα. Δεν είναι Ιουδαίος γιατί δεν ανήκει πολιτισμικά σε αυτόν τον χώρο. Τον διεκδικούμε. Όταν λέμε ότι ο Πτολεμαίος είναι Έλληνας, γιατί είναι περισσότερο από τον Χριστό; Πού κατοικούσε, πού γεννήθηκε αυτός και η οικογένειά του; Στην Ελλάδα; Κι όμως ορθότατα τον καταχωρούμε ιστορικά, στους Έλληνες Αλεξανδρινούς. Άρα δεν κρίνεται κάποιος ως Έλληνας μόνο από το πού γεννήθηκε που βρίσκεται, πού διδάσκει, πού βασιλεύει ή που δρα,

αλλά από το αν έχει αφομοιώσει και συνεχίζει τη διάδοση του Ελληνικού πολιτισμικού ρεύματος.

Γιατί η κοσμική ελληνική εκκλησία τον χαρίζει στους Ιουδαίους;

Όχι μόνο η Ελληνική Χριστιανική Εκκλησία αλλά και η παγκόσμια, τον χαρίζει στον προχριστιανικό Ιουδαϊσμό επειδή οι διοικητικές δομές, οι πρακτικές, οι εμμονές και οι προκαταλήψεις της ταυτίζονται, όχι με το δόγμα του Χριστού αλλά με το εθνικιστικό, ρατσιστικό και ταξικό χαρακτήρα του προχριστιανικού Ιουδαϊσμού. Έτσι αφού οι Εκκλησιαστικές δομές δεν μπορούν να γίνουν Χριστιανικές, αλλά παραμένουν Ιουδαϊκές, προσπαθούν να χαρίσουν τον Χριστό στο Ιουδαϊκό πολιτισμικό ρεύμα για να τους δικαιολογεί τις πράξεις.

Όμως ήρθε η ώρα να απαντήσουμε σε ένα πανάρχαιο ερώτημα . Ο Χριστιανισμός είναι μια νέα Θρησκεία, μια Ιουδαϊκή αίρεση ή συνέχεια του Ιουδαϊσμού; Αυτό είναι το θέμα και όχι όλα όσα τίθενται μέχρι σήμερα.

Δηλαδή ο χαρακτηρισμός του Ιησού ως Ιουδαίου ήταν εφεύρημα των διοικητικών Χριστιανικών δομών; Με ποιόν τρόπο τις εξυπηρετούσε;

Είναι φανερό ότι έπρεπε η διοικητική δομή της Εκκλησίας να ταυτιστεί, σύμφωνα με τα Ιουδαϊκά πρότυπα με το κράτος. Αυτό όμως ήταν αντίθετο με το δόγμα του Ιησού Έπρεπε να συγκροτηθούν, κατά τα Ιουδαϊκά πρότυπα, π.χ. στρατιωτικές ορδές. Δεν τους ταίριαζε δηλαδή το «Αγαπάτε αλλήλους».

Έπρεπε να αποκρύψουμε και να μην περάσουμε σε βάθος και έκταση το δόγμα τους Χριστού στο ευρύ κοινό, γιατί έπρεπε να δικαιολογήσουμε τα χριστιανικά ατοπήματα της χριστιανικής διοικητικής δομής που έπρεπε να ακολουθήσουμε.

Ποιο είναι το τελικό συμπέρασμα κ Δανέζη;

Αυτή την τόσο κρίσιμη εποχή για τον παγκόσμιο πολιτισμό, σαν δυτική Χριστιανική κοινωνία, θα πρέπει να αποφασίσουμε: «θα παραμείνουμε πιστοί στο δόγμα του Χριστού ή στις διοικητικές εκκλησιαστικές δομές του Χριστιανισμού;»

Εγώ επιλέγω να μείνω πιστός στο δόγμα του Χριστού που σημαίνει πίστη στο δόγμα του Ελληνισμού.